31. 7. 2024

ID: 118351

Náhrada škody zaměstnavatelem

Z důvodu lehkomyslnosti se zaměstnavatel může zprostit částečně odpovědnosti, prokáže-li, že jednání zaměstnance lze charakterizovat jako nebezpečné riskování nebo hazardérství, kdy si zaměstnanec vzhledem ke konkrétní časové i místní situaci na pracovišti počíná způsobem, při němž vědomě podstupuje riziko hrozícího nebezpečí újmy na zdraví. Na rozdíl od běžné neopatrnosti a jednání vyplývajícího z rizika práce, o kterých zákon výslovně stanoví, že je za lehkomyslné jednání nelze považovat, se pro naplnění skutkové podstaty ustanovení § 270 odst. 2 písm. b) zák. práce vyžaduje tzv. kvalifikovaná lehkomyslnost (zaměstnanec věděl anebo vzhledem ke své kvalifikaci a zkušenostem musel vědět, že si svým jednáním může přivodit úraz), další podmínkou, která musí být splněna současně (i kdyby jednání zaměstnance bylo možno kvalifikovat jako riskantní nebo hazardní), je, aby šlo o způsob činnosti, který je v rozporu s obvyklým způsobem chování zaměstnanců, tedy nejde o činnost, kterou zaměstnavatel trpí nebo toleruje.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 21 Cdo 1276/2023-415 ze dne 30.4.2024)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce J. M., zastoupeného Mgr. P.D., advokátem se sídlem v P., proti žalované Clarios Česká Lípa spol. s r.o. se sídlem v Č.L., zastoupené Mgr. Ing. R.M., advokátem se sídlem v P., o odškodnění pracovního úrazu, za účasti Kooperativa pojišťovny, a. s., Vienna Insurance Group se sídlem v P., jako vedlejšího účastníka na straně žalované, zastoupené Mgr. I.S., advokátkou se sídlem v P., vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 37 C 327/2019, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 25. listopadu 2022, č. j. 30 Co 154/2022-382, tak, že rozsudek krajského soudu v části výroku III, v níž bylo rozhodnuto o změně rozsudku Okresního soudu v České Lípě ze dne 9. března 2022, č. j. 37 C 327/2019-281, tak, že žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobci úrok z prodlení z částky 166 166 Kč ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, se zrušuje a v tomto rozsahu se řízení zastavuje. Rozsudek krajského soudu, s výjimkou potvrzující části výroku III a měnící části téhož výroku ohledně úroku z prodlení z částky 166 166 Kč ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, se zrušuje a věc se vrací v tomto rozsahu Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Okresního soudu v České Lípě dne 13. 9. 2019 se žalobce domáhal po žalované zaplacení náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti, která trvala od 15. 9. 2016 do 27. 9. 2017, ve výši 53 216 Kč, náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za dobu od 28. 9. 2017 do 31. 8. 2019 ve výši 131 665 Kč, náhrady za bolest ve výši 235 000 Kč, náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 4 750 000 Kč a náhrady za účelně vynaložené náklady spojené s léčením ve výši 14 399 Kč, to vše „se zákonným úrokem z prodlení od podání žaloby do zaplacení“; v průběhu řízení žalobce žalobu (se souhlasem soudu) rozšířil o náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za dobu od 1. 9. 2019 do 30. 4. 2021 ve výši 166 166 Kč. Žalobu odůvodnil tím, že jako zaměstnanec žalované dne 14. 9. 2016 při manipulaci na výrobní lince utrpěl pracovní úraz, když se pokusil odstranit zaseknutou baterii z přivařovacího stroje, přičemž došlo v důsledku spuštění tavící jednotky k přitisknutí žalobcovy ruky na baterii a k amputaci dvou prstů. Žalobce se podrobil několika lékařským zákrokům. Následkem úrazu utrpěl

trvalé poškození zdraví, byly mu amputovány tři prsty pravé ruky a byl mu přiznán invalidní důchod prvního stupně. Žalovaná mu neoprávněně krátila odškodnění o 40 % z důvodu porušení bezpečnostních předpisů.

2. Žalovaná namítala, že jednou z příčin vzniku úrazu bylo zaviněné porušení pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ze strany žalobce a náhradu škody a nemajetkové újmy proto krátila v rozsahu 40 %.

3. Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 9. 3. 2022, č. j. 37 C 327/2019-281, řízení pro náhradu za bolest ve výši 100 000 Kč s příslušenstvím a pro náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 3 950 000 Kč s příslušenstvím z důvodu zpětvzetí žaloby zastavil (výrok I), dále rozhodl, že žalovaní jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně náhradu za bolest ve výši 24 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení (výrok II), že žalovaní jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně náhradu za ztížení společenského uplatnění ve výši 315 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení (výrok III), že „ve zbylém rozsahu“, tj. pro nárok žalobce na náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti za období od 15. 9. 2016 do 27. 9. 2017 ve výši 53 216 Kč s příslušenstvím, pro nárok žalobce na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za období od 28. 9. 2017 do 30. 4. 2021 ve výši 297 831 Kč s příslušenstvím, pro nárok žalobce na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením ve výši 14 399 Kč s příslušenstvím, pro nárok žalobce za bolest ve výši 88 500 Kč s příslušenstvím, pro nárok žalobce za ztížení společenského uplatnění ve výši 200 000 Kč s příslušenstvím, se žaloba zamítá (výrok IV), že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok V), že žalované bude po právní moci tohoto rozsudku vrácen přeplatek zálohy za znalecký posudek ve výši 3 700 Kč (výrok VI) a že Česká republika – Okresní soud v České Lípě nemá vůči žádnému z účastníků právo na úhradu „vyplacených“ nákladů řízení (výrok VII).

4. Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že žalobce, který byl zaměstnancem žalované v době od 24. 5. 2015 do 31. 12. 2016, při práci na výrobní lince č. 3, na stroji, který přivařuje víka baterií, utrpěl dne 14. 9. 2016 úraz, když se pokoušel uvolnit „zaseklou“ baterii, při tom však došlo „pravděpodobně“ k aktivaci senzoru, spuštění výrobního procesu svařovacího stroje a tím k přimáčknutí hřbetu ruky žalobce k hraně „zaseklé“ baterie, v důsledku čehož žalobce utrpěl popálení části dlaně, prstů a ztrátové poranění prstů. V důsledku úrazu žalobce utrpěl ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti, která trvala od 14. 9. 2016 do 27. 9. 2017, ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti a účelně vynaložil na náklady spojené s léčením 35 997 Kč; bolestné bylo znaleckým posudkem ohodnoceno 186 body a ztížení společenského uplatnění 2 400 body. Odškodnění uvedených nároků bylo vedlejším účastníkem provedeno jen v rozsahu 60 %; náhrada byla krácena v rozsahu 40 % z důvodu „spoluzavinění žalobce“. Žalobce se účastnil školení bezpečnosti práce (vstupního školení dne 18. 6. 2015 a následně školení dne 15. 1. 2016, 24. 4. 2016, 23. 6. 2016 a 23. 8. 2016), při kterých byl poučován, že „zaměstnanci nemají šahat do spuštěného stroje“ a „byl seznámen s předchozími úrazy, ke kterým u zaměstnavatele došlo“, žalobce „byl též proškolen k práci se strojem, na němž k úrazu došlo“; ze svědecké výpovědi koordinátora bezpečnosti práce T. R. soud prvního stupně vzal za prokázáno, že „zaměstnanci jsou školeni i na konkrétní situaci, která úrazu předcházela, a bylo povinností žalobce zastavit stroj nouzovým tlačítkem“. Soud prvního stupně proto dospěl k závěru, že „žalobce byl při nástupu do zaměstnání řádně proškolen, byl seznámen s bezpečnostními předpisy a pokyny zaměstnavatele při práci a znalost předpisů a pokynů byla zaměstnavatelem průběžně připomínána a vyžadována“ a že jeho jednání, kdy „vložil ruku do stroje, který nebyl nouzově zastaven, lze tak objektivně považovat za nedbalostní porušení předpisů a pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“. Žalobce „zvolil špatný způsob řešení nastalé situace“, čímž „porušil bezpečnostní předpisy tím, že se tělem dostal za oplocení stroje a zasahoval do běžícího zařízení“, přičemž „jeho nedbalostní jednání bylo jedním z hlavních faktorů, které pracovní úraz způsobily“, a zaměstnavatel tak „byl oprávněn

přistoupit ke krácení nároků žalobce vzniklých v příčinné souvislosti s pracovním úrazem“. Krácení v rozsahu 40 % soud prvního stupně považuje „za adekvátní“, přičemž přihlédl též k tomu, že žalovaná „nedostatečně reagovala na předchozí pracovní úraz pracovníka R. K. v roce 2014 … a bezpečnostní kryty byly instalovány na stroj až v reakci na pracovní úraz žalobce“. Žalobě bylo vyhověno jen ohledně části uplatněných nároků na náhradu bolesti a ztížení společenského uplatnění. Protože při bodovém ohodnocení bolesti a ztížení společenského uplatnění a hodnotě bodu 250 Kč náleží žalobci na odškodnění bolesti 46 500 Kč a ztížení společenského uplatnění 600 000 Kč a žalovaná na těchto nárocích žalobci zaplatila 22 500 Kč, resp. 285 000 Kč, bylo žalované uloženo zaplatit žalobci na bolestném 24 000 Kč a na ztížení společenského uplatnění 315 000 Kč. Pro požadované mimořádné zvýšení náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění soud neshledal důvody, neboť nemá za to, že „daný případ se při porovnání s jinými obdobnými újmami na zdraví, popřípadě též s přihlédnutím k osobnosti postiženého zaměstnance, vymyká z typového rámce obdobných případů“.

5. K odvolání žalobce, žalované i vedlejšího účastníka Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 25. 11. 2022, č. j. 30 Co 154/2022-382, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku II v rozsahu napadeném odvoláním, tj. ohledně částky 18 600 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, potvrdil s tím, že povinnost plnit uvedenou částku má pouze žalovaná (výrok I), rozsudek soudu prvního stupně ve výroku III v rozsahu napadeném odvoláním, tj. ohledně částky 240 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, potvrdil s tím, že povinnost plnit uvedenou částku má pouze žalovaná (výrok II), rozsudek soudu prvního stupně ve výroku IV změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti částku 53 216 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti částku 297 831 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením částku 14 399 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, ve zbývající části výroku IV napadený rozsudek potvrdil ve správném znění tak, že zamítl žalobu o zaplacení náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 485 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení a o zaplacení bolestného ve výši 111 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení (výrok III), rozhodl, že žalobce, žalovaná a vedlejší účastník nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok IV) a že České republice se náhrada nákladů řízení nepřiznává vůči žádnému z účastníků (výrok V).

6. Odvolací soud považoval za významné, že pracovnímu úrazu žalobce předcházel pracovní úraz zaměstnance R. K. ze dne 23. 12. 2014, k němuž došlo „na stejné části výrobní linky“, při kterém rovněž došlo k amputaci prstů. V souvislosti s šetřením pracovního úrazu žalobce (jak zjistil z doplněného dokazování) byla v řízení vedeném u Oblastního inspektorátu práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj žalované uložena sankce za přestupek, k němuž došlo porušením povinnosti stanovené zákonem č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, neboť „žalovanou nebyla přijata vhodná technická opatření proti opakování pracovních úrazů“, přičemž „odvolací orgán“ (s ohledem na obsah odvolání žalované, která poukazovala na pravidelná školení bezpečnosti práce a kampaň „Ruce pryč“) poukázal, že žalovaná měla „dostatek času na provedení příslušných úprav na strojním zařízení“, že „teprve po druhém úrazu (tj. po úrazu žalobce) žalovaná přistoupila k instalaci technického zařízení – zábrany na příslušné části stroje“ a že „administrativní opatření přijatá žalovanou nebyla způsobilá naplnit požadavky zákona o bezpečnosti práce“, neboť „zákon striktně vyžaduje ochranná zařízení“. Uvedl, že „obraně žalované o dostatečném proškolení žalobce“ by bylo možno přisvědčit, pokud by žalovaná prokázala, že „právě pro tuto situaci, jež nastala (a jíž tak měl a mohl žalobce vyhodnotit) byl žalobce náležitě a dostatečně školen“. V řízení ale nebylo prokázáno, že by „pracovníci žalované v době předcházející škodní události byli školeni konkrétně pro situaci, do níž se dostal žalobce a na níž pak reagoval jím zvoleným způsobem, majícím za následek vznik škody a majetkové újmy“. Žalovaná „neuvedla

konkrétní tvrzení na podporu toho, že by žalobce byl proškolen přímo na situaci, která se mu jevila jako zaseknutí baterií na konkrétní části linky“. Uváděla-li, že na výrobní lince „byly instalovány ochranné kryty, jež žalobce vědomě překonal“, pak „nedostatečnost technických zařízení (krytů, zřetelných varovných označení) na přivařovacím stroji coby překážek bránících ohrožení zdraví zaměstnanců … byla zmiňována v odůvodnění obou výše citovaných správních rozhodnutí“. Odvolací soud proto dospěl k závěru, že „žalovaná neprokázala, že škoda a nemajetková újma žalobci vznikla i v důsledku zaviněného porušení pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci“, a „nedovodil ani, že důvodem vzniku škodné události bylo lehkomyslné jednání žalobce“.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu, a to „v rozsahu výroků I a II a části výroku III, v níž odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně změnil“, podala žalovaná dovolání. Dovolatelka odvolacímu soudu vytýká, že se odchýlil od skutkových závěrů soudu prvního stupně významných z hlediska závěru o splnění podmínek pro částečné zproštění povinnosti zaměstnavatele nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu. Postup, kdy odvolací soud „nezopakoval důkazy provedené soudem prvního stupně, ze kterých dovodil odlišný skutkový stav než soud prvního stupně“, je v rozporu s „§ 213 odst. 2 OSŘ, ale rovněž s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu ČR“. Hlavní příčinou vzniku pracovního úrazu bylo to, že žalobce svou ruku vložil do nebezpečného prostoru za bezpečnostní kryt stroje, kterými byl stroj opatřen; bezpečnostní kryty bylo možno odejmout, což žalobce „z vlastní nepochopitelné iniciativy a zejména v rozporu s pokyny a bezpečnostními předpisy dovolatelky učinil“. Pokud odvolací soud své závěry zakládá na starším pracovním úrazu zaměstnance R. K., „pak se typově jednalo o zcela jiný pracovní úraz“, kdy se tento zaměstnanec „pomocí tyčky přes zabezpečovací kryt (který ale ponechal na svém místě) snažil odstranit předmět zaseklý ve stroji. Po úrazu zaměstnance K. žalovaná přistoupila „k přeškolení zaměstnanců, kdy zvýšila intenzitu upozornění na nebezpečnost stroje, jeho řádnou obsluhu a odpovídající postup při vzniku krizové situace, a to nejen prostřednictvím nové bezpečnostní kampaně Ruce pryč!, ale také v rámci obvyklých bezpečnostních školení“, která žalobce absolvoval. Nedošlo-li při pracovním úrazu zaměstnance K. k manipulaci s bezpečnostními kryty, považovala žalovaná dané technické zajištění za dostačující. Dovolatelka nesouhlasí s tím, že by žalobce dostatečně neproškolila „právě na danou konkrétní krizovou situaci, ve které se žalobce ocitl“. Bezpečnostní pokyny včetně kampaně „Ruce pryč!“ všechny zaměstnance jasně instruovaly, jak postupovat při jakékoliv poruše/nestandardní situaci stroje, tedy že je nutné stroj zastavit a přivolat mistra, což žalobce „vědomě“ nedodržel. Zaměstnavateli nelze dávat k tíži, že v bezpečnostních pokynech neuváděl, jak postupovat přímo v situaci, kdy dojde k zaseknutí baterie, neboť ani nelze předpokládat všechny situace, za jakých může k poruše stroje dojít. Na straně žalobce tedy došlo jednoznačně k porušení zcela konkrétních pokynů žalované k zajištění BOZP, ačkoliv byl s nimi řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány. Pokud by soud dospěl k závěru, že se žalobce tohoto porušení nedopustil, počínal si při řešení krizové situace v rozporu s obvyklým způsobem chování lehkomyslně, přestože si musel vzhledem ke své kvalifikaci a zkušenostem být vědom, že si může způsobit újmu na zdraví. Protože se odvolací soud odchýlil při aplikaci ustanovení § 270 odst. 2 zákoníku práce od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu (na kterou odkazuje), dovolatelka navrhla, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

8. Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací [§ 10a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“)] po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

9. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

10. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného

nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

11. Přípustnost dovolání nezakládá námitka, že odvolací soud (v rozporu s „§ 213 odst. 2 OSŘ“) své skutkové závěry, které jsou „zcela v rozporu se skutkovými závěry soudu prvního stupně“, učinil „aniž by zopakoval dokazování, na základě kterého soudu prvního stupně zjistil, skutkový stav věci“. Žalovaná takto namítá tzv. jinou vadu řízení ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř., která přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. nezakládá, neboť přípustnost dovolání může založit toliko odvolacím soudem řešená otázka procesního práva, nikoliv „pouhá“ (ať již domnělá nebo skutečná) vada řízení (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. 23 Cdo 3028/2018).

12. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci mimo jiné zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z ustanovení § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že žalobce, který byl zaměstnancem žalované v době od 24. 5. 2015 do 31. 12. 2016, při práci na výrobní lince č. 3, na stroji, který přivařuje víka baterií, utrpěl dne 14. 9. 2016 úraz, když se pokoušel uvolnit „zaseklou“ baterii, při tom však došlo „pravděpodobně“ k aktivaci senzoru, spuštění výrobního procesu svařovacího stroje a tím k přimáčknutí hřbetu ruky žalobce k hraně „zaseklé“ baterie, vdůsledku čehož žalobce utrpěl popálení části dlaně, prstů a ztrátové poranění prstů. Vedlejší účastník vyplatil žalobci odškodnění pracovního úrazu (náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti, náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s léčením, náhradu bolestného a náhradu ztížení společenského uplatnění) jen v rozsahu 60 %, v rozsahu 40 % náhradu odškodnění krátil s odůvodněním, že se žalobce na vzniku pracovního úrazu podílel zaviněným porušením předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

13. Za tohoto skutkového stavu závisí napadený rozsudek odvolacího soudu (mimo jiné) na vyřešení otázky hmotného práva, za jakých podmínek je zaměstnanec ve smyslu ustanovení § 270 odst. 1 a 2 zákoníku práce řádně seznámen s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Vzhledem k tomu, že uvedená právní otázka nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu ve všech souvislostech dosud řešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalované je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

14. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

15. Projednávanou věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že k pracovnímu úrazu žalobce došlo dne 14. 9. 2016 – posuzovat podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění účinném do 18. 9. 2016 (dále jen „zák. práce“).

16. Podle ustanovení § 269 odst. 1 zák. práce zaměstnavatel je povinen nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda nebo nemajetková újma vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

17. Podle ustanovení § 269 odst. 4 zák. práce zaměstnavatel je povinen nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu, i když dodržel povinnosti vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud se povinnosti nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu zcela nebo zčásti nezprostí.

18. Podle ustanovení § 270 odst. 1 zák. práce zaměstnavatel se zprostí povinnosti nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu zcela, prokáže-li, že vznikla a) tím, že postižený zaměstnanec svým zaviněním porušil právní, nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ačkoliv s nimi byl řádně seznámen a jejich znalost a dodržování byly soustavně vyžadovány a kontrolovány, nebo b) v důsledku opilosti postiženého zaměstnance nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek a zaměstnavatel nemohl škodě nebo nemajetkové újmě zabránit, a že tyto skutečnosti byly jedinou příčinou škody nebo nemajetkové újmy.

19. Podle ustanovení § 270 odst. 2 zák. práce zaměstnavatel se zprostí povinnosti nahradit škodu nebo nemajetkovou újmu zčásti, prokáže-li, že vznikla a) v důsledku skutečností uvedených v odstavci 1 písm. a) a b) a že tyto skutečnosti byly jednou z příčin škody nebo nemajetkové újmy, nebo b) proto, že si zaměstnanec počínal v rozporu s obvyklým způsobem chování tak, že je zřejmé, že ačkoliv neporušil právní nebo ostatní předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jednal lehkomyslně, přestože si musel vzhledem ke své kvalifikaci a zkušenostem být vědom, že si může způsobit újmu na zdraví. Za lehkomyslné jednání není možné považovat běžnou neopatrnost a jednání vyplývající z rizika práce.

20. Rozhodovací praxe dovolacího soudu se ustálila na závěrech, že předpoklady odpovědnosti zaměstnavatele vůči zaměstnanci za škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou zaměstnanci pracovním úrazem podle ustanovení § 269 odst. 1 zák. práce jsou pracovní úraz (poškození na zdraví zaměstnance nebo jeho smrt úrazem, k němuž došlo při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním), vznik škody (nemajetkové újmy) a příčinná souvislost mezi pracovním úrazem a vznikem škody (nemajetkové újmy). Odpovědnost za škodu (nemajetkovou újmu) vzniklou zaměstnanci pracovním úrazem je vybudována na principu tzv. objektivní odpovědnosti zaměstnavatele; zaměstnavatel tedy odpovídá za samotný výsledek (za škodu nebo nemajetkovou újmu), aniž je uvažováno jeho případné zavinění. Ustanovení § 270 zák. práce však umožňuje, aby se zaměstnavatel své odpovědnosti za určitých, v zákoně uvedených podmínek, zcela nebo zčásti zprostil. Důvodem, pro který se zaměstnavatel může za splnění v zákoně podrobněji stanovených předpokladů zcela zprostit své odpovědnosti, je buď porušení právních, nebo ostatních předpisů anebo pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (bezpečnostních předpisů nebo pokynů) zaměstnancem, anebo opilost zaměstnance nebo zneužití jiných návykových látek zaměstnancem, jestliže tyto důvody byly jedinou příčinou škody (nemajetkové újmy). Zčásti se zaměstnavatel své odpovědnosti zprostí, prokáže-li, že sice příčin škody (nemajetkové újmy) bylo více, ale že uvedené důvody přesto byly jednou z příčin škody (nemajetkové újmy); třetím důvodem, avšak jen pro částečnou liberaci zaměstnavatele, je (neporušil-li zaměstnanec bezpečnostní předpisy nebo pokyny) tzv. lehkomyslnost. Procesní povinnosti tvrdit a prokázat skutečnosti o tom, že se zaměstnavatel zprostil odpovědnosti za škodu (nemajetkovou újmu) při pracovním úrazu, má zaměstnavatel, který také nese za řízení procesní odpovědnost za to, že tyto povinnosti nesplní (tzv. břemeno tvrzení a důkazní) – srov. například odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 15. 9. 2020, sp. zn. 21 Cdo 1798/2020, nebo ze dne 24. 11. 2021, sp. zn. 21 Cdo 1590/2021.

21. Existenci liberačních důvodů uvedených v ustanovení § 270 odst. 1 písm. a), případně § 270 odst. 2 písm. a) zák. práce soud vždy zkoumá s přihlédnutím k okolnostem jednotlivého případu, zejména se zřetelem k tomu, kde (za jakých místních podmínek) a z jakých důvodů byl pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnavatelem vydán (zda šlo o pokyn přiměřený dané situaci), komu byl bezpečnostní pokyn určen (zda byl adresátovi s ohledem na jeho fyzickou a psychickou vyspělost srozumitelný), popřípadě čeho jím mělo být dosaženo (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2009, sp. zn. 21 Cdo 576/2008).

22. Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy uvedené v ustanovení § 349 odst. 1 zák. práce. Právními předpisy – na rozdíl od ostatních předpisů – se rozumějí obecně závazné právní předpisy, tj. právní předpisy, které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů

uveřejněním jejich plného znění – ústavní zákony, zákony, zákonná opatření Senátu, nařízení vlády, právní předpisy (vyhlášky) vydávané ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a Českou národní bankou (srov. § 1 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění účinném v době pracovního úrazu žalobce, tj. do 20. 2. 2017).

23. Pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou konkrétní pokyny dané zaměstnanci vedoucími zaměstnanci, kteří jsou mu nadřízeni (§ 349 odst. 2 zák. práce). Z tohoto ustanovení vyplývá, že, kromě toho, že je akcentována konkrétnost pokynu, nejsou předepsány žádné další náležitosti jak co do formy, tak co do obsahu; právní relevanci proto má jakýkoli výslovný pokyn, ať je již učiněn písemně, nebo ústně, stanoví-li závazný způsob chování jednoznačným a nezaměnitelným způsobem. Není ničím vyloučeno, aby s ohledem na případnou složitost problematiky, v jejímž kontextu je vydáván, byl pokyn pro snazší pochopení doplněn bližším odůvodněním, uvedení důvodu však není náležitostí, bez které by měl být pokyn jako takový neúplný. Je třeba totiž mít na zřeteli, že pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vlastně představuje závazné pravidlo chování, které (v zákonných mezích) ukládá povinnost něco (ne)konat, či něčeho se zdržet, aniž by – důsledně vzato – jeho adresát byl oprávněn jeho obsah hodnotit z hlediska jeho důvodů, případně z hlediska jeho smyslu a účelu. To platí zejména, je-li obsahem pokynu absolutní, srozumitelně vyjádřený, zákaz určitého chování, který adresát musí bez dalšího respektovat (srov. též rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 25. 11. 1988, sp. zn. 6 Cz 79/88, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 9. 2015, sp. zn. 21 Cdo 268/2015). Pokyny mohou mít normativní charakter vztahující se k blíže neurčenému počtu zaměstnanců zaměstnavatele, například ve formě vnitřních předpisů, nebo mohou mít pouze individuální charakter spočívající v individuálních pokynech konkrétnímu zaměstnanci nebo skupině zaměstnanců zajišťujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci (srov. BĚLINA, Tomáš. § 349 [Předpisy k zajištění bezpečnosti o ochrany zdraví při práci]. In: BĚLINA, Miroslav, DRÁPAL, Ljubomír a kol. Zákoník práce. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 1599, marg. č. 3.).

24. Řádné seznámení s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyžaduje, aby zaměstnanec byl obeznámen s obsahem konkrétního předpisu nebo pokynu (srov. stanovisko býv. Nejvyššího soudu SSR ze dne 19. 6. 1980, sp. zn. Cpj 11/80, uveřejněné pod č. 28/1980 Sb. rozh. obč., a závěry občanskoprávního kolegia býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 6. 3. 1963, sp. zn. 1 Cp 42/62, uveřejněné pod č. 32/1963 Sb. rozh. obč.), a to takovým způsobem, aby zaměstnanec jejich obsah náležitě vnímal a se zřetelem ke své duševní vyspělosti jim porozuměl (srov. rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 1. 1968, sp. zn. 4 Co 548/67, uveřejněné pod č. 69/1968 Sb. rozh. obč., a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 3. 2009, sp. zn. 21 Cdo 576/2008). Vzhledem k mnohotvárnosti situací neplatí nějaké obecné pravidlo, jakým způsobem má seznámení proběhnout. Vždy bude muset být přihlédnuto k rizikům konkrétní práce a k poměrům konkrétního pracoviště, kde je práce vykonávaná. O řádné seznámení v každém případě nepůjde tam, kdy se zaměstnavatel omezil pouze na to, že dal pracovníkovi k přečtení příslušné bezpečnosti předpisy. Na tomto závěru by neměnilo nic, i kdyby pracovník svým podpisem potvrdil, že s těmito předpisy byl seznámen (srov. závěry občanskoprávního kolegia býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 6. 3. 1963, sp. zn. 1 Cp 42/62, uveřejněné pod. č. 32/1963 Sb. rozh. obč.). Soudní praxe rovněž dovodila, že v případě práce zaměstnance se strojem, který mohl být ponechán v provozu jen za dodržování zvláštních pravidel pracovního postupu po stránce bezpečnosti práce, patří k řádnému seznámení zaměstnance s předpisy nebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci kromě seznámení zaměstnance s běžnými předpisy nebo pokyny také seznámení s těmito zvláštními pravidly pracovního postupu s takovým strojem, z něhož by zaměstnanci byla zřejmá rizikovost této práce (srov. rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 26. 9. 1975, sp,. zn. 5 Cz 41/75, uveřejněný pod č. 11/1978 Sb. rozh. obč.).

25. Z uvedeného vyplývá, že z obsahu seznámení s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny

k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci by mělo být zaměstnanci zřejmé, jakým způsobem má – aby předešel poškození svého zdraví – postupovat jak při každodenním běžném výkonu práce, tak i v případě mimořádných situací, jež mohou během výkonu práce na pracovišti nastat. Vlastní seznámení jako takové (obsah školení) se musí vztahovat k činnosti, kterou bude zaměstnanec za podmínek konkrétního pracoviště vykonávat (srov. § 103 odst. 2 zák. práce), neboť jen tak může zaměstnanec získat představu o potenciálních rizikách spojených s výkonem práce, která tak bude moci lépe eliminovat. Povaha, závažnost a množství rizikových faktorů, na něž by zaměstnanec měl být školením o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci připraven, jsou odvislé od komplikovanosti výrobních, pracovních nebo technologických procesů, k jejichž realizaci výkon práce směřuje. Jejich odhalování a identifikace je povinností zaměstnavatele (§ 102 odst. 3 zák. práce). Mnohotvárnost situací, které mohou při výkonu práce nastat, však vylučuje, aby zaměstnanec byl v rámci školení zaměstnavatelem detailně instruován o všech možných událostech a jejich variantách, s nimiž jsou rizikové faktory výkonu práce spojeny, neboť zaměstnavatel je nemůže vždy předjímat. Z hlediska závěru o tom, že zaměstnanec byl zaměstnavatelem řádně seznámen s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, je významné, že i pro tyto případy bylo (muselo být) zaměstnanci na základě poskytnutých informací zřejmé, jakým způsobem má (nebo naopak nesmí) postupovat, aby k poškození zdraví nedošlo.

26. Z uvedeného vyplývá, že samotná skutečnost, že konkrétní situace, při níž došlo k poškození zdraví zaměstnance pracovním úrazem, nebyla jako potenciální riziko výkonu práce na školení z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci probírána, sama o sobě neodůvodňuje závěr, že předpoklad pro zproštění povinnosti zaměstnavatele nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu spočívající v řádném seznámení s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci [§ 270 odst. 1 písm. a), § 270 odst. 2 písm. a) zák. práce] nebyl naplněn. Takový závěr odůvodňuje teprve zjištění, že z obsahu školení ani jinak pro poškozeného zaměstnance nevyplýval dostatek informací (poznatků), na jejichž základě by mu bylo (muselo být) zřejmé, jakým způsobem má (nebo naopak nesmí) postupovat, aby k poškození zdraví nedošlo.

27. V projednávané věci odvolací soud svůj závěr o nesplnění předpokladů podle ustanovení § 270 odst. 2 písm. a) zák. práce pro částečné zproštění povinnosti žalované nahradit žalobci škodu a nemajetkovou újmu způsobenou pracovním úrazem ze dne 14. 9. 2016 odůvodnil především tím, že nebylo prokázáno, že by „pracovníci žalované v době předcházející škodní události byli školeni konkrétně pro situaci, do níž se dostal žalobce a na níž pak reagoval jím zvoleným způsobem, majícím za následek vznik škody a majetkové újmy“, neboť žalovaná „neuvedla konkrétní tvrzení na podporu toho, že by žalobce byl proškolen přímo na situaci, která se mu jevila jako zaseknutí baterií na konkrétní části linky“.

28. Podle odvolacího soudu tedy žalobce nebyl ve smyslu ustanovení § 270 odst. 1 písm. a) a § 270 odst. 2 písm. a) zák. práce řádně seznámen s právními, nebo ostatními předpisy anebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jen proto, že školení z bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, jemuž se žalobce podrobil, a na něm poskytnutá poučení nebyla přímo zaměřena též na situaci, při níž žalobce dne 14. 9. 2016 pracovní úraz utrpěl. Tento závěr (jak vyplývá z výkladu podaného shora v bodech 25 a 26) není správný, neboť významné teprve je, zda žalobci bylo poskytnuto takové poučení, že na jeho základě mu bylo (muselo být) zřejmé, jakým způsobem má (nebo naopak nesmí) v nastalé situaci – i když jako potenciální riziko výkonu práce nebyla na školeních probírána – postupovat, aby k poškození zdraví nedošlo. Tím se však odvolací soud s ohledem na svůj nesprávný právní názor nezabýval a jeho právní posouzení proto není úplné, a tudíž ani správné.

29. Je-li dovolání přípustné, zabýval se dovolací soud též tím, zda řízení nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., popř. jinými vadami řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o.

s. ř.). Zejména potom dovolací námitkou, že odvolací soud dospěl k odlišným skutkovým závěrům, než které učinil soud prvního stupně, aniž – v rozporu s ustanovením § 213 odst. 2 o. s. ř. – zopakoval důkazy, z nichž soud prvního stupně vycházel.

30. Podle ustanovení § 213 odst. 2 o. s. ř. odvolací soud může zopakovat dokazování, na základě kterého soud prvního stupně zjistil skutkový stav věci; dosud provedené důkazy zopakuje vždy, má-li za to, že je z nich možné dospět k jinému skutkovému zjištění, než které učinil soud prvního stupně.

31. Chce-li se odvolací soud odchýlit, resp. doplnit skutková zjištění, která učinil soud prvního stupně na základě důkazů provedených v nalézacím řízení, a to předloženými listinami ve spojení s výpověďmi svědků a účastníků řízení, je nutné, aby tyto důkazy (nejde-li pouze o důkazy listinné) sám opakoval a zjednal si tak rovnocenný podklad pro případné zhodnocení těchto důkazů (k tomu srov. nález Ústavního soudu ze dne 14. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 273/06, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2729/2010, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2013, sp. zn. 26 Cdo 2378/2011, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2013, sp. zn. 32 Cdo 3680/2011). Postup odvolacího soudu, v rámci kterého se odchýlí od skutkových zjištění soudu prvního stupně, resp. je doplní, aniž však dokazování sám zopakuje, není v souladu se zásadami spravedlivého procesu, neboť tímto postupem je odňata dotčenému účastníkovi reálná možnost jednat před soudem, spočívající v oprávnění právně a skutkově argumentovat, v důsledku čehož je porušeno jeho základní právo zakotvené v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 8. 2018, sp. zn. 22 Cdo 993/2018).

32. Soud prvního stupně – učinil-li závěr, že „žalobce byl při nástupu do zaměstnání řádně proškolen, byl seznámen s bezpečnostními předpisy a pokyny zaměstnavatele při práci a znalost předpisů a pokynů byla zaměstnavatelem průběžně připomínána a vyžadována“ – vyšel nejen z listinných důkazů, ale též ze svědecké výpovědi koordinátora bezpečnosti práce T. R., ze které mimo jiné zjistil, že „zaměstnanci jsou školeni i na konkrétní situaci, která úrazu předcházela, a bylo povinností žalobce zastavit stroj nouzovým tlačítkem“. Odvolací soud – poté, co dokazování doplnil „listinami pocházejícími ze správního řízení vedeného v souvislosti s pracovním úrazem žalobce Oblastním inspektorátem práce pro Ústecký kraj a Liberecký kraj pod sp. zn. S7-2018-589“ – se od skutkových zjištění soudu prvního stupně odchýlil, jestliže uzavřel, že nebylo prokázáno, že by „pracovníci žalované v době předcházející škodní události byli školeni konkrétně pro situaci, do níž se dostal žalobce a na níž pak reagoval jím zvoleným způsobem, majícím za následek vznik škody a nemajetkové újmy“. Nevzal přitom náležitě v úvahu, že soud prvního stupně svá skutková zjištění vedle listinných důkazů založil též na svědecké výpovědi T. R. a že se mohl od skutkových zjištění soudu prvního stupně odchýlit jen za podmínky uvedené v ustanovení § 213 odst. 2 větě za středníkem o. s. ř. (tj. za podmínky zopakování provedených důkazů, z nichž soud prvního stupně vycházel), a protože tak nepostupoval, zatížil řízení vadou, ke které musel dovolací soud přihlédnout ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.

33. Odvolací soud (poté, co dovodil, že žalobci nelze vytýkat porušení právních nebo ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) „nedovodil ani, že důvodem vzniku škodné události bylo lehkomyslné jednání žalobce, které je samostatným předpokladem liberace zaměstnavatele ve smyslu § 270 odst. 2 zák. práce“. Učinil tak bez dalšího, aniž by jakýmkoli způsobem přiblížil své úvahy, jež ho k závěru o nenaplnění skutkové podstaty ustanovení § 270 odst. 2 písm. b) zák. práce vedly; z ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu vyplývá, že z důvodu lehkomyslnosti se zaměstnavatel může zprostit částečně odpovědnosti, prokáže-li, že jednání zaměstnance lze charakterizovat jako nebezpečné riskování nebo hazardérství, kdy si zaměstnanec vzhledem ke konkrétní časové i místní situaci na pracovišti počíná způsobem, při němž vědomě podstupuje riziko hrozícího nebezpečí újmy na zdraví, že na rozdíl od běžné neopatrnosti a jednání vyplývajícího z rizika práce, o kterých zákon výslovně stanoví, že je za lehkomyslné jednání nelze považovat, se pro naplnění skutkové podstaty ustanovení § 270 odst. 2 písm. b) zák. práce vyžaduje

tzv. kvalifikovaná lehkomyslnost (zaměstnanec věděl anebo vzhledem ke své kvalifikaci a zkušenostem musel vědět, že si svým jednáním může přivodit úraz) a že další podmínkou, která musí být splněna současně (i kdyby jednání zaměstnance bylo možno kvalifikovat jako riskantní nebo hazardní), je, aby šlo o způsob činnosti, který je v rozporu s obvyklým způsobem chování zaměstnanců, kdy tedy nejde o činnost, kterou zaměstnavatel trpí nebo toleruje (srov. rozsudek býv. Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. 5. 1969, sp. zn. 7 Cz 22/69, uveřejněný pod č. 35/1970 Sb. rozh. obč., a závěry býv. Nejvyššího soudu ČSR, ze dne 27. 1. 1975, sp. zn. Cpj 37/74, uveřejněné pod č. 11/1976 Sb. rozh. obč., popř. z recentní judikatury rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2021, sp. zn. 21 Cdo 2757/2020). Ani tento právní závěr odvolacího soudu proto není pro nedostatek důvodů přezkoumatelný a odvolací soud i z tohoto důvodu zatížil řízení vadou, ke které musel dovolací soud přihlédnout ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř.

34. Žalobce v průběhu řízení u jednání soudu prvního stupně konaného dne 28. 2. 2022 se souhlasem soudu žalobu rozšířil o náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti za dobu od 1. 9. 2019 do 30. 4. 2021 ve výši 166 166 Kč; na rozdíl od částky náhrady za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti za předchozí dobu (131 665 Kč) z nově uplatněné částky nepožadoval zaplacení úroku z prodlení. Odvolací soud přes absenci návrhu na zahájení řízení žalobci z části náhrady, o kterou byla žaloba rozšířena, úrok z prodlení přiznal. Řízení proto zatížil zmatečnostní vadou podle ustanovení § 229 odst. 1 písm. d) o. s. ř., k níž dovolací soud ve smyslu ustanovení § 242 odst. 3 o. s. ř. přihlédl a v uvedeném rozsahu rozsudek odvolacího soudu zrušil a řízení zastavil (srov. § 243e odst. 4 o. s. ř.).

35. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu v rozsahu napadeném dovoláním není správný. Protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud tento rozsudek, s výjimkou potvrzující části výroku III a měnící části téhož výroku ohledně úroku z prodlení z částky 166 166 Kč ve výši 10 % ročně od 13. 9. 2019 do zaplacení, zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a § 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Zastavení exekuce
- Majetková podstata (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody zaměstnancem
- Náklady řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Zajištění dluhu (exkluzivně pro předplatitele)
- Způsobilost být účastníkem řízení (exkluzivně pro předplatitele)
- Náhrada škody
- Katastr nemovitostí
- Insolvence a SJM
- Vedlejší účastník